

Αναφορά για τους ΣΒΑ στην Ιταλία

— ΙΤΑΛΙΑ —

Η παρούσα αναφορά αποτελεί μέρος του έργου: EIIE - Empower – learn – led – Expand: YOUth4SDGs changing the rules transforming our world

Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Τα περιεχόμενα αυτού του αρχείου απηχούν τις απόψεις των συντακτών του και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να θεωρηθεί ότι απηχούν τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Η Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχει αυτή η δημοσίευση.

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

Ιταλία

Έρευνα για τους ΣΒΑ στην Ιταλία

Ατζέντα του 2030 στην Ιταλία

Κυβερνητικές πρωτοβουλίες

Στην Ιταλία από το 2018, γύρω από το θέμα της βιώσιμης ανάπτυξης, υπήρξε μια σημαντική αναταραχή σε όλα τα επίπεδα, από την κοινωνία των πολιτών έως τον κόσμο των επιχειρήσεων, από την εθνική κυβέρνηση έως τις περιφέρειες και τις αυτόνομες επαρχίες. Η έλλειψη μιας σαφούς και κοινής στρατηγικής για την εφαρμογή της Ατζέντας του 2030 δεν οδήγησε, ωστόσο, την χώρα, τέσσερα χρόνια μετά την τελευταία υπογραφή, να πραγματοποιήσει αυτό το «άλμα» στην ποιότητα που αντίθετα χαρακτήρισε τη δράση άλλων χωρών.

Αυτό το «άλμα» πραγματοποιήθηκε με την ίδρυση του «Benessere Italia», που ανακοινώθηκε στις 21 Μαΐου από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Τζουζέπε Κόντε με αφορμή τα εγκαίνια της τρίτης έκδοσης του Φεστιβάλ Βιώσιμης Ανάπτυξης. Η «Καμπίνα» δημιουργήθηκε με στόχο «να συντονίσει, στη συνέχεια να παρακολουθήσει, να μετρήσει και να βελτιώσει τις πολιτικές όλων των πολιτών στο πλαίσιο της ευημερίας των πολιτών» και πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά τον περασμένο Ιούλιο.

Η «Καμπίνα» θα πρέπει να προωθήσει τον συντονισμό των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πολιτικών που αποσκοπούν στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης έως το 2030.

Η δημιουργία μιας δομής συντονισμού για την ατζέντα 2030 αντιπροσωπεύει ένα δυνητικά σημαντικό βήμα σε μια πορεία που, τον τελευταίο χρόνο, έχει επίσης καταγράψει μεγάλες απογοητεύσεις. Όμως, τον Δεκέμβριο του 2018, η Επιτροπή Προϋπολογισμού της Βουλής των Αντιπροσώπων απέρριψε την τροποποίηση του νόμου περί προϋπολογισμού που προωθήθηκε από την κοινωνία των πολιτών, η οποία προέβλεπε την αλλαγή του ονόματος CIPE, από Διυπουργική Επιτροπή Οικονομικού Σχεδιασμού σε Διυπουργική Επιτροπή για Βιώσιμη Ανάπτυξη, μια πρόταση για την οποία πολλές από τις πολιτικές δυνάμεις που ήταν παρόντες στη Βουλή είχαν μια θετική στάση, πριν από τις εκλογές. Προφανώς, η αλλαγή ονόματος δεν θα ήταν μια καθαρά επίσημη πράξη, αλλά ένα σημάδι της επιθυμίας αξιολόγησης των δημόσιων επενδύσεων σύμφωνα με κριτήρια οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

Το φόρουμ, που δεν έχει ακόμη καθιερωθεί επίσημα, θα πρέπει να αντιπροσωπεύει μια πλατφόρμα πολλών ενδιαφερομένων παρόμοια με αυτήν που δημιουργήθηκε με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2017. Τα μέλη του Φόρουμ πρέπει να εργαστούν για να υποστηρίξουν τη συνοχή των πολιτικών για τη βιωσιμότητα, οργανώνοντας τις δραστηριότητές τους σε ομάδες εργασίας που αντιστοιχούν στους τομείς που προσδιορίζονται από την ίδια τη

Στρατηγική (άνθρωποι, πλανήτης, ευημερία, ειρήνη και εταιρικές σχέσεις), καθώς και της εγκάρσιας φύσης που προσδιορίζεται ως «φορείς βιωσιμότητας» (γνώση, εκπαίδευση και επικοινωνία).

Πρωτοβουλίες του Κοινοβουλίου

Τον Απρίλιο, ορισμένες προτάσεις που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, την κήρυξη «έκτακτης ανάγκης για το κλίμα» και την ιταλική υποψηφιότητα για τη φιλοξενία της συνεδρίασης του COP 26 το 2020, που προορίζεται για τον απολογισμό των πολιτικών κατά της κλιματικής αλλαγής, συζητήθηκαν στην Βουλή των Αντιπροσώπων.

→ Η εγκεκριμένη πρόταση (Αρ. 1/00154 της 1ης Απριλίου, 2019) δεσμεύει την κυβέρνηση να:

- δώσει άμεση και πλήρη εφαρμογή της οδηγίας του Μαρτίου 2018, με τη σύσταση της Εθνικής Επιτροπής Βιώσιμης Ανάπτυξης στην Προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών για την εφαρμογή της κατεύθυνσης και του συντονισμού των πολιτικών βιωσιμότητας, επίσης μέσω περιοδικών ενημερώσεων της εθνικής στρατηγικής για την βιώσιμη ανάπτυξη και πολιτικές που σχετίζονται με την εφαρμογή της ίδιας της στρατηγικής.
- να αναλάβει πρωτοβουλίες ώστε οι νομοθετικές και εκτελεστικές διατάξεις της στρατηγικής να περιέχουν μια τεχνική έκθεση σχετικά με τις αναμενόμενες επιπτώσεις στους επιμέρους στόχους για τη βιώσιμη ανάπτυξη .
- να αναλάβει πρωτοβουλίες για να καταστήσει υποχρεωτική τη δέσμευση της κυβέρνησης έως τον Φεβρουάριο κάθε έτους για να υποβάλει στο Κοινοβούλιο έκθεση σχετικά με την εφαρμογή της Εθνικής Στρατηγικής Βιώσιμης Ανάπτυξης.
- να ξεκινήσει μια εθνική εκστρατεία, επίσης σε συντονισμό με άλλα δημόσια και επιστημονικά ιδρύματα, με ιδιωτικούς φορείς και ενώσεις, πληροφορίες που απευθύνονται στους πολίτες, τον κόσμο των επιχειρήσεων και τα χρηματοοικονομικά, σχετικά με τους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν στην Ατζέντα του 2030 και για την ευθύνη που αναλαμβάνει κάθε πολίτης ή εταιρεία.
- δρομολογήσει στη χώρα μια ευρεία σύγκριση διαδρομών προκειμένου να καθοριστούν κανονιστικές πρωτοβουλίες που στοχεύουν στην εισαγωγή, μέσω των κατάλληλων διαδικασιών, της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης ως θεμελιώδους αρχής της Δημοκρατίας στον Συνταγματικό Χάρτη.

Εκπαίδευση για βιώσιμη ανάπτυξη σε σχολεία, πανεπιστήμια και δημόσιες διοικήσεις

Η συνεργασία μεταξύ της κοινωνίας των πολιτών και των ιδρυμάτων του κόσμου στην εκπαίδευση πρέπει να βρίσκεται στο επίκεντρο μιας κοινής αποστολής, αυτής της αλλαγής του εκπαιδευτικού συστήματος προς την κουλτούρα της βιώσιμης ανάπτυξης, η οποία καθιστά τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές πραγματικούς "παράγοντες αλλαγής".

Τον Απρίλιο, εμπνευσμένος από την επίσκεψη της νεαρής Σουηδέζας ακτιβίστριας Γκρέτα Τούνμπεργκ στην Ιταλία, ο υφυπουργός έστειλε μια επιστολή στους πρυτάνεις των πανεπιστημίων που περιείχαν τρεις προτάσεις:

- την εισαγωγή μαθημάτων σπουδών και διεπιστημονικών ερευνητικών έργων που σχετίζονται με την Ατζέντα του 2030. Καθώς η μετάβαση στη βιωσιμότητα απαιτεί, πρώτα απ' όλα, μια πολιτιστική και εννοιολογική επανάσταση, οι φοιτητές και οι ερευνητές πρέπει να προσανατολίσουν σε έναν "συστημικό" τρόπο σκέψης και δράσης, με μια προσέγγιση που ενσωματώνει πειθαρχικούς τομείς και αναγνωρίζει τις αλληλεπιδράσεις μεταξύ κοινωνικών και φυσικών επιστημών,
- την προώθηση συγκεκριμένων πρακτικών, για παράδειγμα καθιστώντας κάθε πανεπιστήμιο, ερευνητικό ίδρυμα, ακαδημία, ωδείο και καλλιτεχνικό ίδρυμα ένα μέρος χωρίς πλαστικό, σύμφωνα με τις εθνικές και διεθνείς βέλτιστες πρακτικές. Η ενεργειακή απόδοση, η παραγωγή καθαρής ενέργειας (μέσω της εγκατάστασης ανανεώσιμων πηγών) και η υπεύθυνη χρήση νερού μπορεί να είναι εξίσου χρήσιμες για να υπενθυμίσουμε σε όλους ότι ο κόσμος της έρευνας και της κατάρτισης είναι ένας τομέας καινοτομίας,
- την ενσωμάτωση των αρχών της βιωσιμότητας στη διοικητική διαχείριση.

Προκειμένου να αυξηθεί ο αντίκτυπος των καινοτόμων πρακτικών, μπορεί να είναι χρήσιμη η ενσωμάτωση των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης στη συνήθη και έκτακτη διαχείριση ερευνητικών ιδρυμάτων και πανεπιστημίων (για παράδειγμα, μέσω της υιοθέτησης βιώσιμων προμηθειών και του προσανατολισμού προς τη βιώσιμη ανάπτυξη της «τρίτης αποστολής» του Πανεπιστημίου, δηλαδή της σχέσης με επιχειρήσεις και άλλα ιδρύματα της επικράτειας).

Η κινητοποίηση και η δέσμευση των εταιρειών

Η βιώσιμη ανάπτυξη αναδύεται με αυξανόμενη ισχύ ως παράδειγμα ανάλυσης, καινοτομίας και δράσης για την καθοδήγηση των επιχειρήσεων και της χώρας στη μετατροπή των κινδύνων σε ευκαιρίες, καθορίζοντας ευνοϊκά σενάρια και σε οικονομικό επίπεδο σε μακροπρόθεσμο ορίζοντα.

Ειδικότερα, κατά τη διάρκεια του Φεστιβάλ Βιώσιμης Ανάπτυξης του 2019, η επείγουσα ανάγκη μετάβασης του οικονομικού και παραγωγικού συστήματος προς μια απαραίτητη οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα, βασίστηκε στην αναγνώριση ότι η μετάβαση προς ένα μοντέλο κυκλικής και βιώσιμης οικονομίας αντιπροσωπεύει την ευκαιρία επιταχύνει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της χώρας.

Ταυτόχρονα, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή τάση, η βιώσιμη χρηματοδότηση έδειξε επίσης σημαντικές καινοτομίες στην Ιταλία και αυξανόμενη επίγνωση της ανάγκης δέσμευσης για τη βιωσιμότητα του τρέχοντος αναπτυξιακού μοντέλου. Η ιταλική αγορά Βιώσιμων και Υπεύθυνων Επενδύσεων (BYE) καθοδηγείται από θεσμικούς επενδυτές, αλλά, ταυτόχρονα, το ενδιαφέρον των επενδυτών αυξάνεται λαμβάνοντας υπόψη τα Περιβαλλοντικά, Κοινωνικά και Διακυβερνητικά κριτήρια (ΠΚΔ) στις επενδυτικές επιλογές τους, όπως αποδεικνύεται από τη σημαντική αύξηση των μέσων BYE που προορίζονται για αυτό το τμήμα πελατών.

Όσον αφορά το μέγεθος, η ιταλική αγορά συνεχίζει να αυξάνεται, αντιπροσωπεύοντας σχεδόν το 10% της ευρωπαϊκής αγοράς.

Η θέση της Ιταλίας σχετικά με την εφαρμογή των ΣΒΑ

Η Ιταλία παρουσιάζει σημάδια βελτίωσης, μεταξύ 2016 και 2017, για εννέα Στόχους (3, 5, 8, 9, 10, 11, 12, 16 και 17), υπάρχει σημαντική σταθερότητα για τους Στόχους 4 και 13, ενώ οι δείκτες συσχετίζονται με τους Στόχους 1, 2, 6, 7, 14 και 15. Μεταξύ 2010 και 2017, ωστόσο, η Ιταλία δείχνει σημάδια βελτίωσης σε εννέα τομείς: βιώσιμα τρόφιμα και γεωργία, υγεία, εκπαίδευση, ισότητα των φύλων, ενεργειακό σύστημα, καινοτομία, βιώσιμα μοντέλα παραγωγής και κατανάλωσης, καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος, διεθνής συνεργασία.

Αντίθετα, σε έξι περιοχές η κατάσταση επιδεινώνεται: φτώχεια, συνθήκες οικονομίας και απασχόλησης, συνθήκες της πόλης, κατάσταση των θαλασσών, χερσαίο οικοσύστημα και ποιότητα διακυβέρνησης, ειρήνη, δικαιοσύνη και σταθεροί θεσμοί, ενώ για τους υπόλοιπους δύο στόχους (νερό και ανισότητες) η κατάσταση φαίνεται ουσιαστικά αμετάβλητη.